

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 257/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen jatkokysymykseksi kirjallisuuden käytön korvaamisesta saavutettavuuskirjasto Celian siirtäessä kaikki äänikirjat verkkoon

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 257/2024 vp:

Millä tavalla korvausta kirjallisuuden tekijöille voidaan pitää oikeasuhtaisena, kun lainoja Celiasta tehdään vuodessa yli 1,3 miljoonaa ja Celiassa ensi vuonna toteutettavan muutoksen jälkeen korvauksen piiriin jää enää vain noin 6 % lainoista,

minkä takia Celian sähköisten äänikirjalainojen aiheuttamaa haittaa ei korvata tekijöille, vaikka sähköisen äänikirjalainaamisen määrä vastaa jo yleisten kirjastojen sähköisen lainaamisen määrää eikä haitta näin ollen ole tekijöille merkitykseltään vähäistä ja

millä toimenpiteillä hallitus aikoo huolehtia siitä, että tekijänoikeuslain 17 b §:n korvausoikeus ajantasaistetaan vastaamaan nykyaikaa ja saavutettavuuskirjasto Celian tosiasiasta kirjallisuuden käyttöä, kun äänikirjojen käyttö on siirtynyt suoratoistoksi ja teokset ovat Celian sähköisissä palveluissa samankaltaisesti kuin kaupallisissa palveluissa aina ja ilman kuuntelurajoituksia saatavilla eikä lukemisestdirektiivissä korvausoikeuden edellytykseksi määritellä kappaleen jäämistä pysyvästi haltuun?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö toimitti vuonna 2021 sivistysvaliokunnalle eduskunnan vuonna 2018 hyväksymän lausuman edellyttämän selvityksen. Tarkastelun kohteena oli erityisesti Saavutettavuuskirjasto Celian suoratoistolla tarjottavan äänikirjapalvelun taloudellinen vaikutus kaupallisiin äänikirjamarkkinoihin. Selvitys ja sen johtopäätökset tehtiin luonnollisesti sen hetkisten tietojen pohjalta.

Tekijänoikeuslaissa säädetty korvausoikeus koskee niin sanottuja lopullisia kulutustapahtumia. On katsottu, että tällaisella teosten käytöllä voi olla vaikutusta kaupallisiin äänikirjamarkkinoihin.

Saavutettavuuskirjasto Celian johtokunta on 5.6.2024 päättänyt, että siirtymäajan, eli näillä näkymin 30.9.2025 jälkeen Celian asiakkaat voivat käyttää äänikirjoja vain verkkopalvelun kautta. Suoratoiston lisäksi lukemisesteisen on kuitenkin edelleen mahdollista saada äänikirja käytettäväkseen lataamalla niin, että teoksen kappale jää pysyvästi hänen haltuunsa. Viimeksi mainittu käyttö on tekijänoikeuslaissa säädetyn korvausoikeuden piirissä.

Lukemisestedirektiivin mukaan Euroopan komission tulee toteuttaa direktiiviä koskeva arviointi ja esittää keskeiset havaintonsa ja tarvittaessa ehdotukset direktiivin muuttamiseksi. Komission arviointi on viivästynyt. Huhtikuussa 2024 julkistettiin komission teettämä tutkimus, jonka tarkoituksena on tukea arvioinnin tekemistä. Tutkimuksesta käy ilmi muun muassa, että useimmat jäsenvaltiot eivät ole säätäneet korvausjärjestelmästä lainkaan. Komission arvioinnin jälkeen tilanteen uudelleentarkastelu voi olla ajankohtaista myös Suomessa. Uudelleentarkastelua ei ole tarkoituksenmukaista tehdä ennen komission arviointia ja mahdollisia ehdotuksia direktiivin muuttamiseksi.

Helsingissä 10.7.2024

Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala

VN/18771/2024-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: